

Bijlage Seksuele Gezondheid op het mbo

Onderzoek op scholen die meedoen aan TestJeLeefstijl.nl (2014-2022)

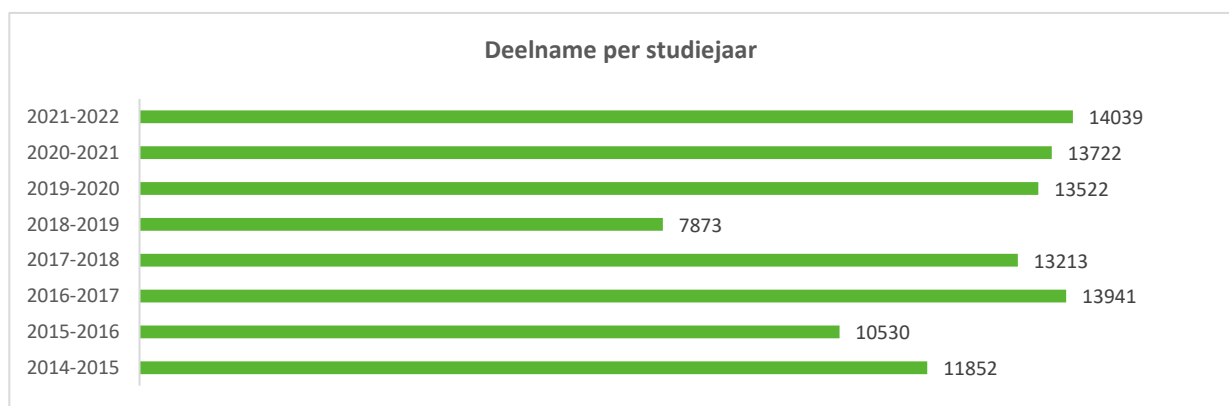
Ieder jaar vullen 10.000 tot 14.000 mbo-studenten een vragenlijst in om hun seksuele gezondheid te testen. Dit doen ze op mbo-scholen die meedoen aan TestJeLeefstijl.nl. De studenten krijgen feedback over hun eigen leefstijl, en scholen kunnen hun studenten beter helpen met voorlichting en interventies.¹

Deze bijlage biedt een overzicht van de bevindingen van de afgelopen acht studiejaar (2014 tot 2022). Tussen 2014 en 2022 vullen in totaal 98.692 studenten een vragenlijst in. Deze bijlage hoort bij de factsheet 'Seksuele gezondheid op het mbo [Link].

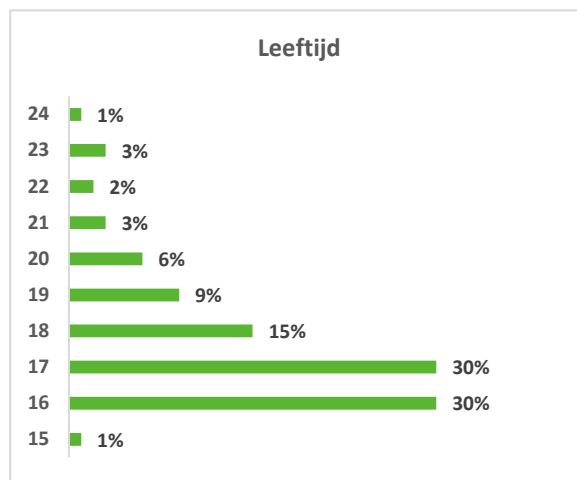
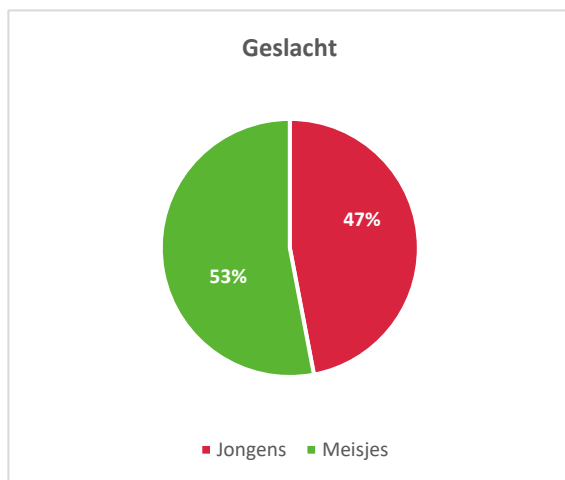
Deelnemers

Deelname was in het ene jaar groter dan het andere. In 2018-2019 zat er een grote dip in het aantal studenten dat TestJeLeefstijl heeft ingevuld. Dit had te maken met de wet op de AVG die dat jaar is ingegaan, waardoor veel scholen stopten met het gebruik van TestJeLeefstijl. TestJeLeefstijl heeft vervolgens een nieuwe website en test ontwikkeld, die AVG-proof is, waardoor scholen weer mee gingen doen. Voor de overige jaren varieerde deelname van 10530 tot 14039.

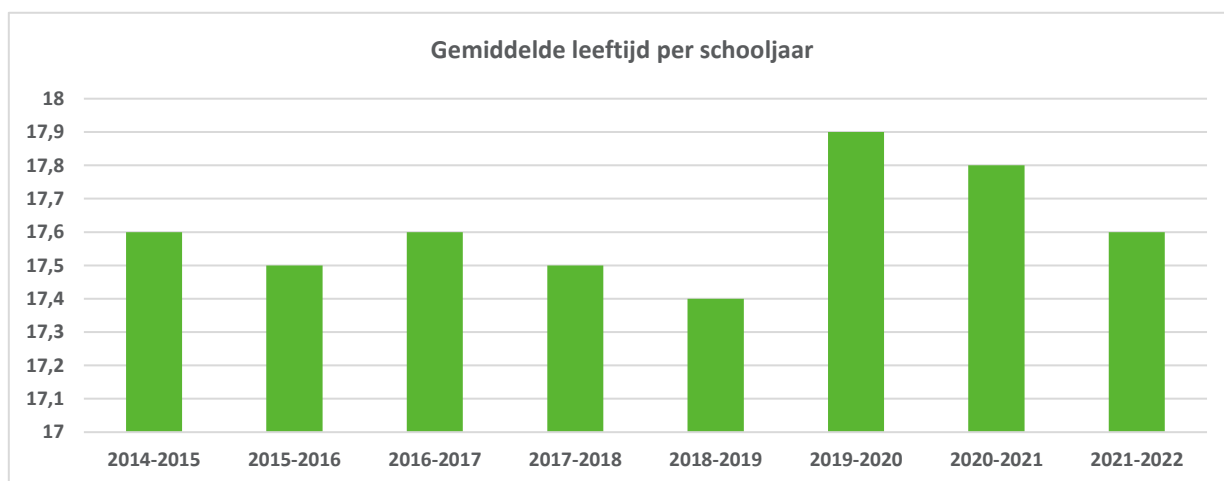

¹ Omdat de studenten niet door middel van een aselechte steekproef zijn benaderd, kunnen we niet garanderen dat de huidige resultaten representatief zijn voor alle MBO studenten in Nederland.

Geslacht en leeftijd

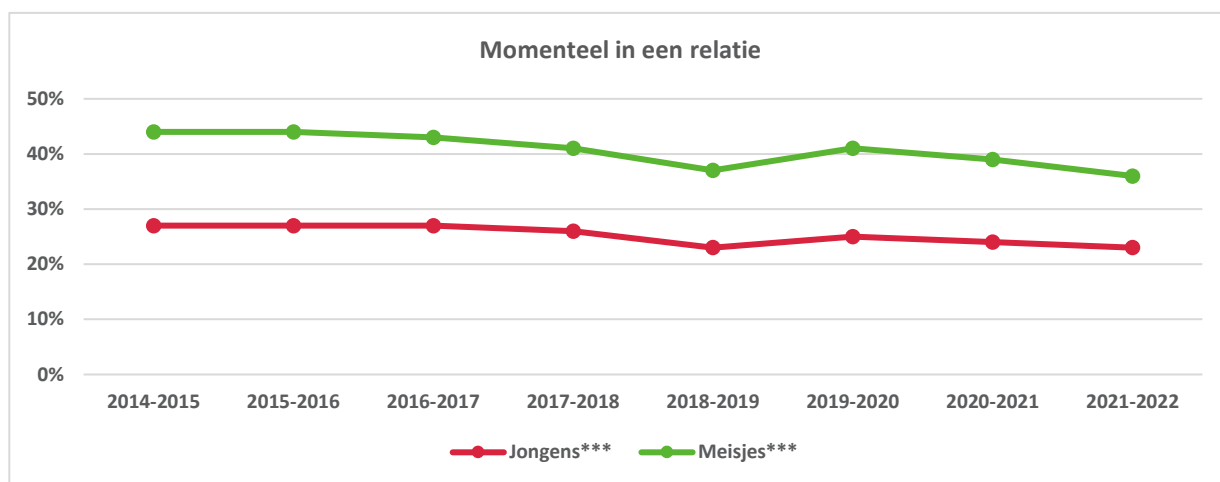
Iets meer dan de helft van de deelnemers zijn meisjes. De meeste jongeren zijn zestien of zeventien (60%) of achttien of negentien (24%). De gemiddelde leeftijd van de studenten schommelde over de jaren licht, tussen de 17,3 en 17,9 jaar oud.

Trends

Relaties

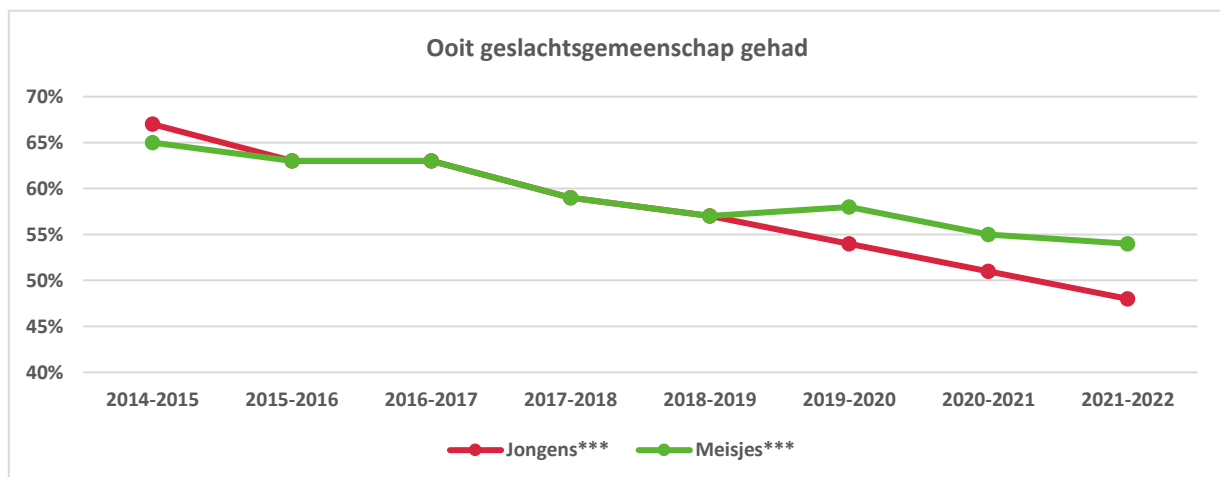
Het aantal mbo-studenten dat toen ze de vragenlijst invulden in een relatie zat, is significant gedaald – zowel voor meisjes als voor jongens. In 2014-2015 had 44% van de meisjes een relatie. In 2021-2022 was dit nog 36%. Bij jongens was dit respectievelijk 27% en 23%. We zien bovendien dat meer meisjes dan jongens aangeven een relatie te hebben. Dit zou kunnen betekenen dat meisjes van het mbo een relatie hebben met een partner die geen mbo-opleiding volgt. Een andere verklaring kan zijn dat meisjes een relatie sneller als een relatie beschouwen dan jongens.

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

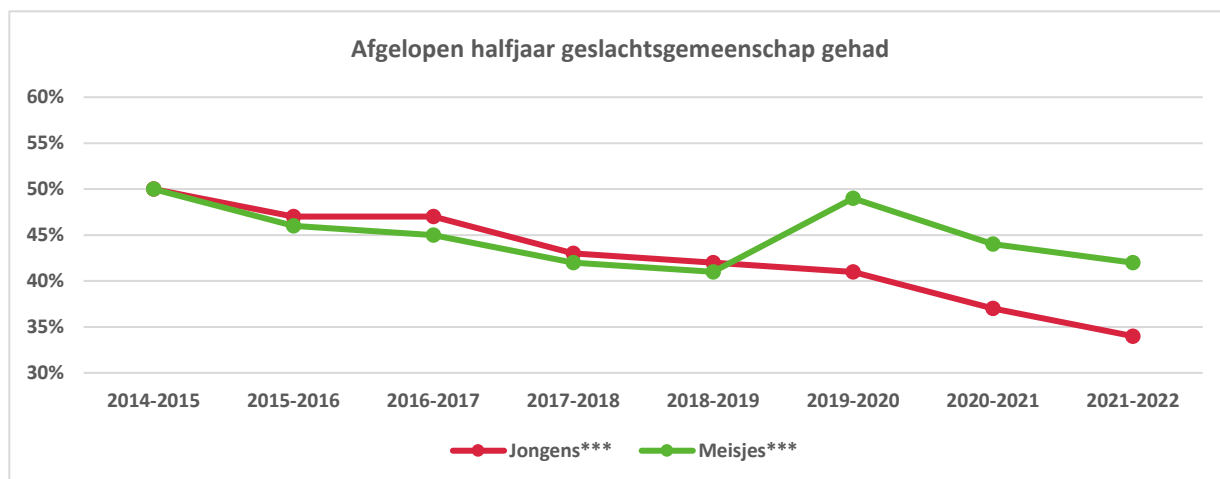
Seksuele ervaring

Het aantal studenten dat al eens geslachtsgemeenschap had heeft, is gedurende de acht studie jaren gedaald. In 2014-2015 had 65% van de meisjes en 67% van de jongens al eens geslachtsgemeenschap gehad. In 2021-2022 gold dit voor 54% van de meisjes en 48% van de jongens.

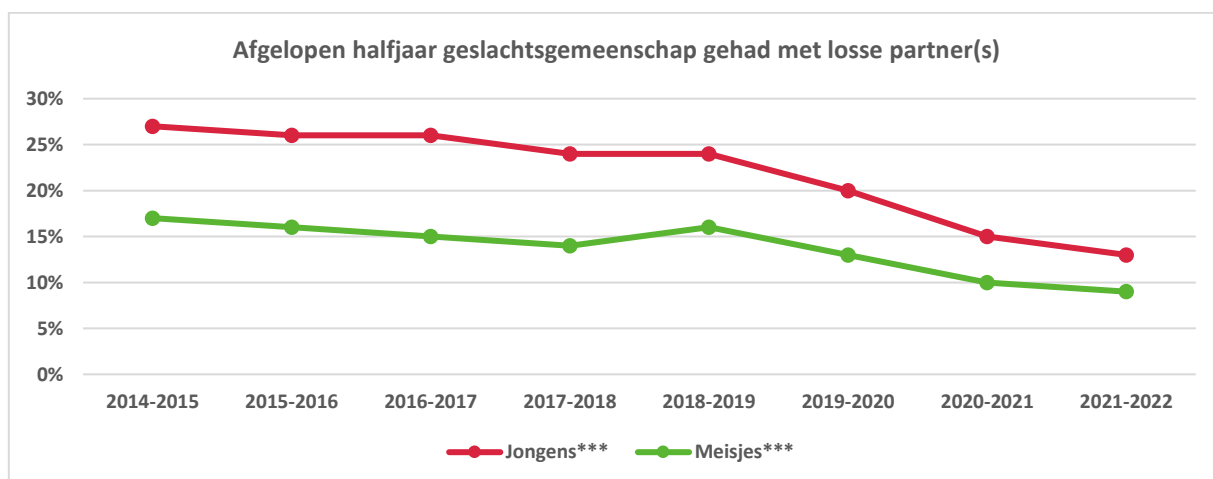
* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

Het aantal studenten dat het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap heeft gehad, is ook gedaald. In 2014-2015 had 50% van zowel de meisjes als de jongens in het laatste halfjaar geslachtsgemeenschap gehad. In 2021-2022 gold dit voor 42% van de meisjes en 34% van de jongens.

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,00

Bij zowel jongens als meisjes is het percentage dat in het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap had met één of meerdere losse partner(s) afgenomen. Bij meisjes is dat van 17% in 2014-2015 tot 9% in 2021-2022. In 2014-2015 had 28% van de jongens het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap gehad met (een) losse partner(s). Dit is gedaald tot 13% in 2021-2022. Deze daling is niet verrassend wanneer we kijken naar de algehele daling van jongeren die het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap hebben gehad.

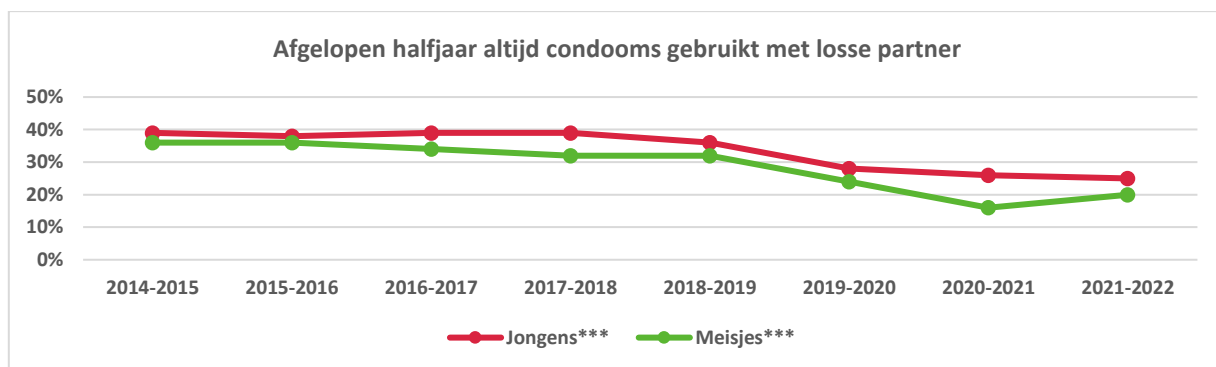

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

Verder zien we een duidelijk verschil tussen jongens en meisjes: naar verhouding geven meer jongens dan meisjes aan dat ze het afgelopen jaar geslachtsgemeenschap hebben gehad met een losse partner. Op zich is dit niet heel verrassend, aangezien meer meisjes dan jongens aangeven dat ze momenteel een relatie hebben. Mogelijk noemen jongens iemand sneller een losse partner dan meisjes.

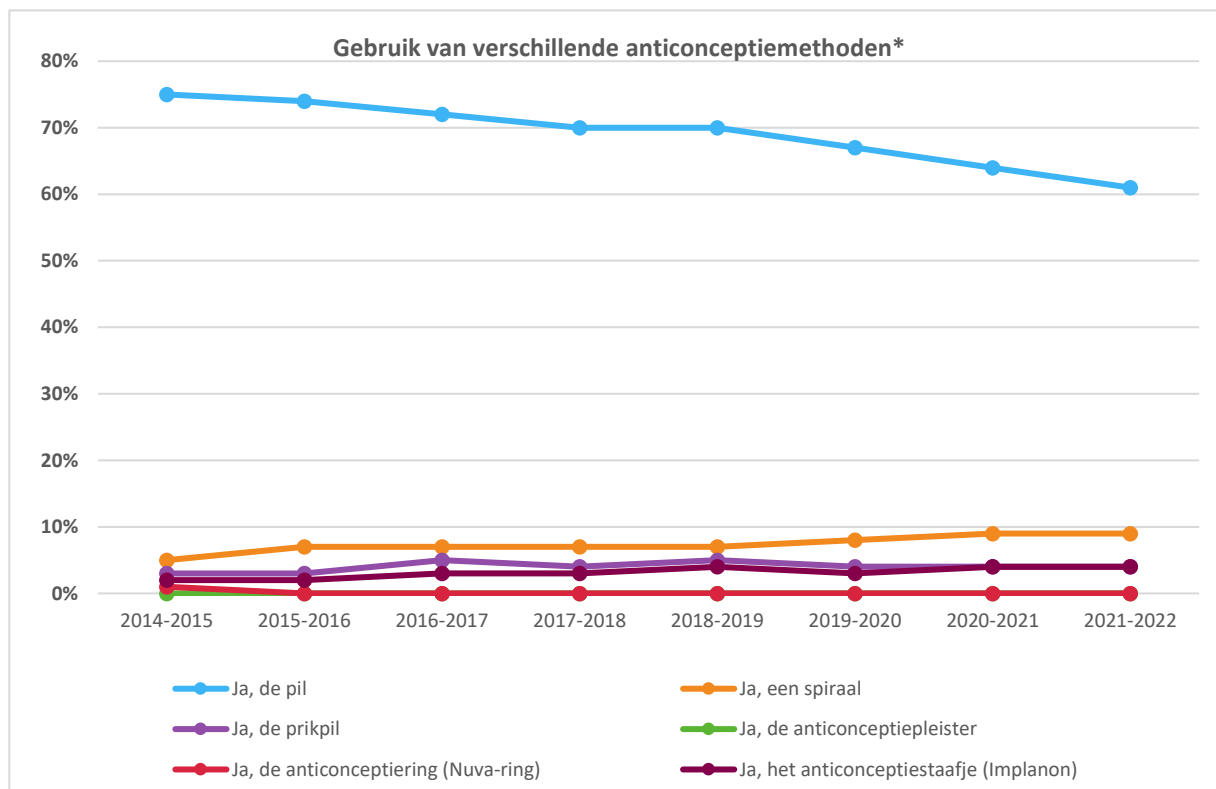
Condoomgebruik en anticonceptie

Binnen de groep jongeren die in het afgelopen half jaar geslachtsgemeenschap heeft gehad met een losse partner, is het percentage meisjes dat altijd een condoom gebruikte met deze partners iets gedaald van 36% naar 20%. Het percentage jongens dat altijd een condoom gebruikte met deze partners is ook gedaald van 39% in 2014-2015 naar 25% in 2021-2022.

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

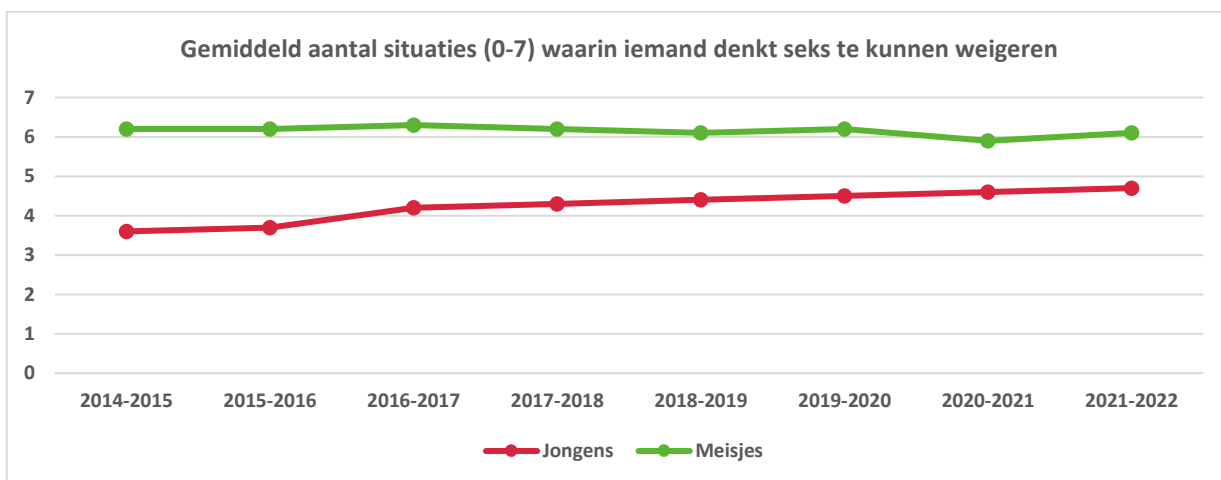
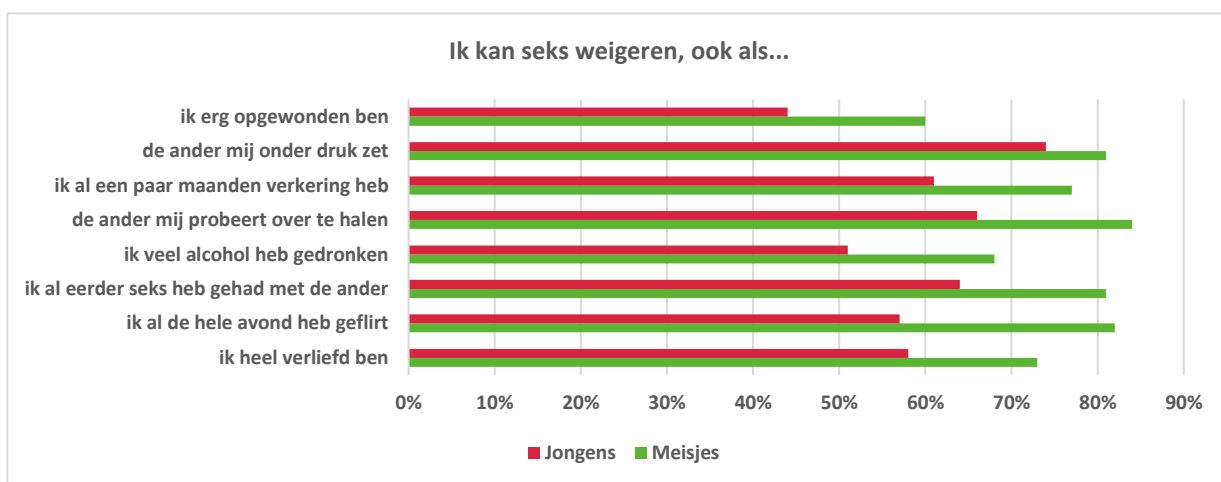
Van de meisjes die het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap hadden, gebruikten de meesten de pil op het moment dat ze de vragenlijst invulden. Dit percentage is wel gedaald van 75% in 2014-2015 tot 61% in 2021-2022. Het aantal meisjes dat een spiraal (koper of hormoon) gebruikt, is in die periode iets gestegen: van 5% naar 9%. Het aantal meisjes dat gebruik maakt van andere anticonceptiemethodes – de prikpil en het anticonceptiestaaftje – is in de periode 2014-2022 nagenoeg stabiel gebleven. De pil blijft dus de meest gebruikte anticonceptiemethode.

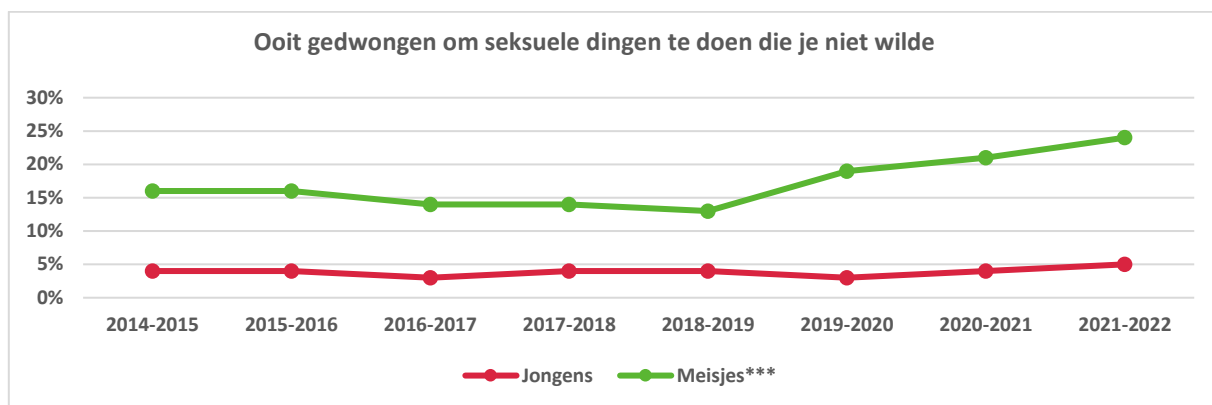
* Deze grafiek is berekend over de meisjes die het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap hadden. Het condoom is niet in deze figuur opgenomen omdat in de studie jaren 2014-2019 niet naar het gebruik van condooms als anticonceptiemethode werd gevraagd.

Weerbaarheid

Aan de studenten werd gevraagd om hun eigen seksuele weerbaarheid in te schatten. Ofwel, zou je seks ook kunnen weigeren in de volgende situatie? Meisjes en jongens dachten allebei het meest moeite te hebben met het weigeren van seks wanneer ze erg opgewonden zijn. Daarna zouden ze het meeste moeite hebben wanneer ze veel alcohol gedronken hebben. Het lijkt hen het makkelijkst om te weigeren wanneer de ander hen probeert te overtuigen en wanneer de ander hen onder druk zet. Daarbij zien we dat meisjes hun eigen vermogen om te weigeren hoger inschatten dan jongens. Over de jaren zijn jongens hun eigen vermogen om te weigeren wel hoger gaan inschatten. Het is niet eenvoudig om te duiden wat dit betekent: we weten niet of jongeren seks ook daadwerkelijk beter kunnen weigeren of dat dit enkel een perceptie is.

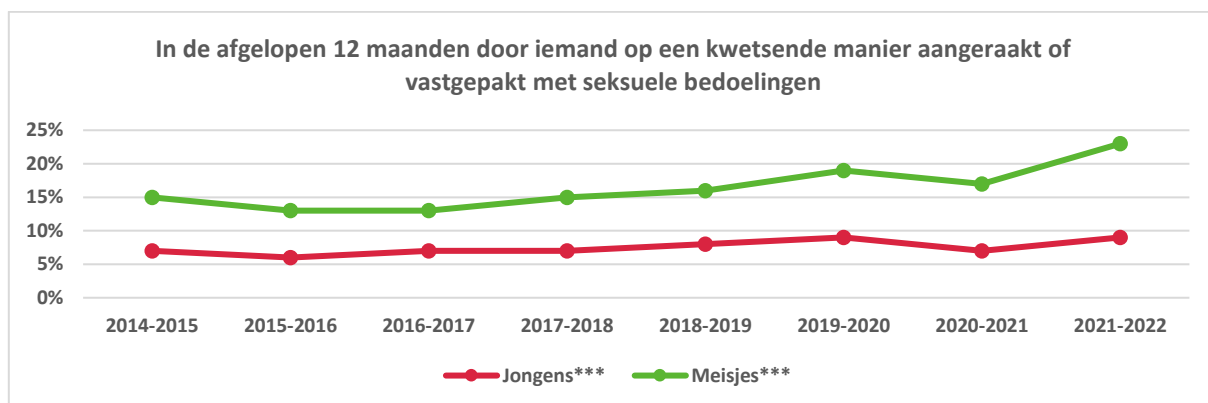

In 2021-2022 zegt 24% van de meisjes dat ze minstens één keer gedwongen zijn om seksuele dingen te doen die ze niet wilden. Dit is bijna vijf keer zoveel als bij de jongens. Bij meisjes zien we een significante stijgende lijn: in 2014-2015 ging het nog om 16% van de meisjes. Bij jongens blijft dit percentage nagenoeg stabiel.

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

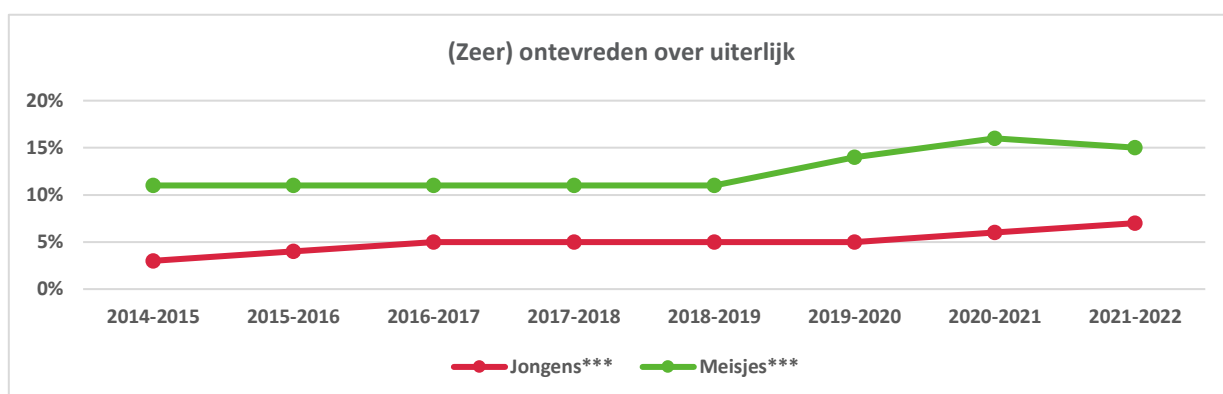
Bijna een kwart (23%) van de meisjes en een op de elf (9%) jongens is in 2021-2022 in de afgelopen 12 maanden minstens een keer door iemand op een kwetsende manier aangeraakt of vastgepakt met seksuele bedoelingen. Bij zowel meisjes als jongens zien we een significante stijgende lijn: in 2014-2015 ging het nog om 15% van de meisjes en 7% van de jongens.

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

Evaluatie eigen uiterlijk

Meer meisjes dan jongens geven aan ontevreden over hun uiterlijk te zijn: in 2021-2022 was 7% van de jongens ontevreden over hun uiterlijk, tegenover 15% van de meisjes. Het aantal jongens en meisjes dat aangeeft (zeer) ontevreden te zijn over hun uiterlijk is in de afgelopen studie jaren iets toegenomen. In 2014-2015 was dit nog 3% van de jongens en 11% van de meisjes.

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

Seksueel functioneren

De meeste jongeren kunnen (bijna) altijd genieten van seks. In 2021-2022 gold dat voor 72% van de meisjes en 87% van de jongens. Bij zowel meisjes als de jongens zien we een licht dalende trend van respectievelijk 78% en 92% in 2014-2015. Op de meeste problemen met seksueel functioneren scoren de meisjes hoger dan de jongens, met uitzondering van te vroeg klaarkomen. Het deel van de meisjes en jongens dat regelmatig tot altijd geen zin heeft om seksuele dingen te doen of geen orgasme krijgt is iets gestegen. Daarnaast is het percentage jongens dat regelmatig tot altijd te snel klaarkomt en het aantal meisjes dat last heeft van pijn tijdens het vrijen iets gestegen.

	2014-12015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Jongens								
Kan (bijna) altijd genieten van seks***	92	93	91	90	89	90	88	87
Geen zin om seksuele dingen te doen*** Δ	8	9	8	8	8	12	12	14
Moeilijk opgewonden worden of blijven Δ	6	5	4	4	6	5	5	6
Niet klaarkomen*** Δ	5	5	5	5	6	7	7	9
Te snel klaarkomen*** Δ	13	13	12	13	15	17	16	17
Pijn tijdens het vrijen Δ	3	3	2	3	3	4	2	3
Totaal (n)	3413	2785	3632	3329	1682	3219	2950	3063

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

Δ Beantwoord met: regelmatig tot altijd

	2014-12015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022
Meisjes								
Kan (bijna) altijd genieten van seks***	78	75	77	78	79	77	76	72
Geen zin om seksuele dingen te doen*** Δ	15	15	13	14	13	15	16	19
Moeilijk opgewonden worden of blijven Δ	10	10	8	9	7	9	9	10
Niet klaarkomen*** Δ	23	23	21	23	22	32	36	39
Te snel klaarkomen*** Δ	5	6	5	5	5	6	6	7
Pijn tijdens het vrijen Δ	11	12	10	10	9	10	11	12
Totaal (n)	3634	3162	4429	3830	1913	3886	3933	3707

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

Δ Beantwoord met: regelmatig tot altijd

Colofon

“Bijlage Seksuele Gezondheid op het mbo” is een gezamenlijke uitgave van Rutgers en Soa Aids Nederland.

Vragen of opmerkingen over deze factsheet?

Neem contact op met de afdeling Communicatie van Rutgers via communicatie@rutgers.nl

© Rutgers en Soa Aids Nederland 2023

